

ELTE BTK, ÓTI, Assziriológiai és Hebraisztikai Tanszék, 2014/15, I. (őszi) félév

P/TÖ/HB-4

Szerda 17:30-19:00

GY

Biró Tamás

Helyszín: tanszék 233

Zsidó közösségek és nyelveik: szociolingvisztikai szeminárium

A *szeminárium célja* a (doktorandusz) hallgatók szociolingvisztikai ismereteinek szisztematizálása, az irodalmi, történeti és/vagy társadalmi kutatásaik nyelvészeti megtámogatása. Fő kérdésünk a félévsorán a következő lesz: egyes zsidó közösségek nyelvhasználatának vizsgálata hogyan járul hozzá a közösségek történetének, kultúrájának, a környező társadalmakhoz való viszonyának a jobb megértéséhez? A szociolingvisztika területének, kvalitatív és kvantitatív módszereinek az áttekintése után, a szeminárium a judeo-nyelvekre (az ún. zsidó nyelvekre) fókuszál.

Az oktató weboldala: <http://birot.web.elte.hu/>. Az óra honlapja, amely a félév során folyamatosan bővülni fog: <http://www.birot.hu/courses/2014-szocio/>.

A jegyszerzés feltételei: órai munka (15%), három rövid beadandó feladat a félév során ($3 \times 15\% = 45\%$), valamint félévvégi házi dolgozat (40%).

Az órai munka a hétről hétre feladott olvasmányok megvitatásában való aktív és kritikus részvételt jelenti. A félév során három *rövid feladatot* kell a diákoknak megoldaniuk (tipikusan 2-3 oldal terjedelemben). Ezekben nem csupán arról adnak számot, hogy a feladott irodalmat elolvasták, de a feladatok elősegítik a tárgyalt anyag mélyebb megértését és saját kutatási területükre való alkalmazását is. A *félévvégi házi dolgozat* tárgya szabadon választható a szeminárium során érintett területeken és módszereken belül, és lehetőleg a diák kutatásához is csatlakozzék. Ideális esetben a készülő disszertáció egy szociolingvisztikai tárgyú fejezete lesz.

Tematika: Módszertani szempontból előbb élesen különválasztjuk egymástól a nyelvészeti és nem nyelvészeti megközelítéseket, hogy utána a két aspektus kölcsönhatását jobban megérthessük. A félévet Wardhaugh *Szociolingvisztika* című, magyarul is megjelent tankönyvének áttekintésével kezdjük, amelyet kiegészítünk angol nyelvű kontaktnyelvészeti cikkek olvasásával. A félév középső harmadától kezdve pedig Berhard Spolsky *The Languages of the Jews* című, frissen megjelent könyvét olvassuk el. A judeo-nyelvek szociolingvisztikájával kapcsolatos további cikkek (például Sarah Bunin Benor paradigmaváltó javaslata) zárják a félévet.

Az olvasmányok megvitatása során visszatérő kérdés lesz, hogy miként viszonyulnak az olvasottak a hallgatók kutatási területeihez. Ezen felül a kurzus tematikája annyiban rugalmas, amennyiben teret enged az egyes hallgatók saját kutatásaihoz kapcsolódó elméleti és módszertani kérdések megvitatására is.

Igény esetén például a következő kérdések kerülhetnek előtérbe:

- Kvalitatív szociolingvisztikai módszertan.
- Kvantitatív szociolingvisztikai módszertan; a statisztika alapjai.
- Elméletek a kreol nyelvek kialakulásáról, a hagyományos felfogás kritikája.
- A zsidó nyelvek (judeo-nyelvek) kialakulása: ellentétes elméletek.
- John Myhill, *Language in Jewish Society* összevetése Spolsky könyvével.

Kötelező szakirodalom (később kijelölendő fejezetek kivételével):
Spolsky, Bernard, *The Languages of the Jews* (Cambridge: Cambridge University Press, 2014). [51.3.Spo.1.]
Wardhaugh, Ronald, *Szociolingvisztika* (Budapest: Osiris-Századvég, 1995).

A további elolvasandó cikkeket a félév során a hallgatók igényeihez igazítjuk. Mindenképpen szeretném érinteni:

Benor, Sarah Bunin: Towards a New Understanding of Jewish Language in the Twenty-First Century. *Religion Compass* 2.6 (2008): 1062-1080.

Benor, Sarah Bunin. Ethnolinguistic repertoire: Shifting the analytic focus in language and ethnicity1. *Journal of Sociolinguistics* 14.2 (2010): 159-183.

Myhill, John, *Language in Jewish Society* (Multilingual Matters, 2004)

Ajánlott szakirodalom: potenciálisan végtelen.

Bevezető tankönyv gyanánt:

Theodora Bynon, *Történeti nyelvészet* (Budapest: Osiris Kiadó, 1997).

Kenesei István (szerk.), *A nyelv és a nyelvek* (sok kiadás) (különösen a III. rész).

Megjegyzés: A tanegység felvétele *csak* annak a hallgatónak ajánlott, aki a szemináriumokon megjelenik, azokon aktívan részt vesz. Maximálisan három mulasztás engedélyezett.